

KE1-välikoetus (LOPS 2015)

Teemu Arppe / Valkemisti, CC BY-SA 4.0

Aikaa on 30 minuuttia. Vastaa omalle paperille. Kokeessa saa käyttää kirjoitusvälineitä ja Vakiovarustetta.

A-osa. Valitse sopivin vaihtoehto. Oikea valinta 1 p., väärä valinta -0,5 p., ei valintaa 0 p.

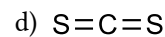
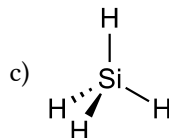
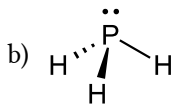
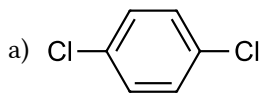
- Ne kuuluu jaksollisessa järjestelmässä
  - alkalimetalleihin
  - jalokaasuihin
  - typpiryhmään
  - halogeeneihin.
- Mikä seuraavista elektronirakenteista kuuluu fosforille?
  - $1s^2 1p^4 2s^2 2p^4 3s^2 3p^1$
  - $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^3$
  - $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5$
  - $1s^2 2s^2 2p^4 3s^2 3p^4 3d^1$
- Mikä seuraavista ei ole elektronirakenteeltaan $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$?
  - Ar
  - Na^+
  - Ca^{2+}
  - Cl^-
- Alkuaine Ba
  - on alkalimetalli
  - kuuluu s-lohkoon
  - kuuluu 2. jaksoon ja 6. ryhmään
  - ottaa tyypillisesti vastaan kaksi elektronia.
- Mikä väittämistä ei pidä paikkaansa?
  - Toisen jakson alkuaineilla on kaksi elektronia uloimmalla kuorella.
  - Kolmannen jakson alkuaineilla on elektroneja kolmella kuorella.
  - Neljännessä ryhmässä on siirtymämetalleja.
  - Lantanoidit kuuluvat f-lohkoon.
- Natriumnitridin kaava on
  - NaN_3
  - Na_3N
  - NaNO_2
  - NaNO_3 .
- Natriumvetyfosfaatin kaava on
  - NaHPO_4
  - Na_2HPO_4
  - NaHPO_3
  - Na_2HPO_3 .
- Kaava C_{60} liittyy
  - fullereeniin
  - grafiittiin
  - grafeeniin
  - timanttiin.

B-osa

- Lisää aukkoihin sopiva sana tai luku. (4 p.)

Isotooppilääketieteessä käytetään radioaktiivisia aineita sairauksien tutkimiseen ja hoitamiseen. Kun tutkitaan kilpirauhassairauksia, potilaalle voidaan antaa natriumjodidia, jossa on isotooppia ^{123}I tai ^{131}I . Näillä isotoopeilla on sama _____ luku. Ioni $^{123}\text{I}^-$ on varauksensa perusteella _____ ioni. Siinä on _____ protonia, _____ neutronia ja _____ elektronia. Sydäntutkimuksissa voidaan käyttää talliumkloridia, sillä tallium käyttäytyy elimistössä kaliumin tavoin. Talliumin isotooppi ^{201}Tl hajoaa ^{201}Hg :ksi. Näillä isotoopeilla on sama _____ luku. Isotoopeista enemmän neutroneja on _____:llä. Talliumkloridissa tallium on _____ ionina, jonka varaus on +1.

- Mitkä seuraavista rakenteista ovat poolittomia? (oikea vastaus 1 p. / kohta, väärä vastaus -1 p. / kohta)

- Tarkastellaan alkuaineita vety, typpi ja magnesium.
  - Jaa alkuaineet metalleihin ja epämetalleihin. (1 p.)
  - Mitkä alkuaineista esiintyvät ennemmin kationeina kuin anioneina? (1 p.)
  - Kuinka monta ulkoelektronia alkuaineiden atomeilla on? Kirjoita alkuaineiden elektronirakenteet. (3 p.)
  - Järjestä alkuaineet vähiten elektronegatiivisesta elektronegatiivisimpaan. (1 p.)
  - Anna alkuaineiden avulla esimerkit kolmesta kemiallisesta sidostyypistä. (3 p.)
  - Muodosta alkuaineista kolme ainetta, joiden poolisuudet eroavat selvästi toisistaan. Ilmoita kunkin alkuaineen varaus merkinnöillä +, -, 0, δ^+ tai δ^- . Järjestä aineet vähiten poolisesta poolisimpaan. Perustele, mikä aineista liukenee huonoiten veteen. (3 p.)